

D.V.2.4 OKI KUTATÁSOK ELKÉSZÍTÉSE
A BETEGEK ELKÓBORLÁSÁNAK ÉS ÖNKÉNYES TÁVOZÁSÁNAK OKAI, ILLETVE A
MEGELŐZÉS LEHETŐSÉGEI

1. függelék

**A demencia kockázatának kiszűrésére használt
tesztek Magyarországon**

v.1.

TARTALOMJEGYZÉK

1. BEVEZETÉS	2
2. A DEMENCIA KOCKÁZATÁNAK KISZŪRÉSÉRE HASZNÁLT TESZTEK.....	3
2.1 A <i>MINI-MENTAL</i> TESZT	3
2.2 ÓRARAJZOLÁSI TESZT.....	5
3. FELHASZNÁLT IRODALOM	6

1. BEVEZETÉS

Az eltűnés és elkóborlás legnagyobb arányát a demens betegek alkotják. Magyarországon jelenleg 150–300 ezer főt érint ez a betegség. Mivel idős korban alakul ki, nagy számban kerülnek a betegek az egészségügyi ellátórendszerbe az egyéb, korral járó betegségeik miatt. Az európai társadalmak elöregedése következtében ez egy növekvő betegcsoport, az ellátásukra való felkészülés, a nemzeti cselekvési tervek kidolgozása több európai országban napirenden van. (Fekete, 2019) Hazánkban az állami férőhelyeken belül a nappali ellátási formánál 7%, a bentlakásos formánál a férőhelyek 23%-a demens férőhely. (Gyarmati, 2019) A nemzetközi irodalom alapján általánosságban öt demens betegből egy eltűnik, valamint akinek már volt eltűnési esete, azok közül 72% ismét eltűnik. (Wick & Zanni, 2006)

Mivel a demens betegek fokozott kockázatnak vannak kitéve az eltűnés tekintetében, szükségesnek és hasznosnak tartottuk egy olyan függelék összeállítását is, amely segíthet a demencia azonosításában.

A függelék elkészítéséhez a vonatkozó szakirodalmak szolgáltak forrásul. (Folstein et al., 1975; Kálmán et al., 1995)

Az egységes pontozás érdekében javasoljuk, hogy a tesztek intézményi bevezetésekor az érintett munkatársak közösen beszéljék meg, hogy a pontozást hogyan fogják végezni.

2. A DEMENCIA KOCKÁZATÁNAK KISZŰRÉSÉRE HASZNÁLT TESZTEK

2.1 A MINI-MENTAL TESZT

ORIENTÁCIÓ

Milyen nap van ma?

Milyen évet írunk? _____ (1 pont)

Milyen hónapban járunk? _____ (1 pont)

Hányadika van? _____ (1 pont)

Melyik napja van a hétnek? _____ (1 pont)

Milyen évszakban járunk? _____ (1 pont)

Hol vagyunk most?

Milyen országban? _____ (1 pont)

Milyen városban? _____ (1 pont)

Milyen megyében van ez a város? _____ (1 pont)

Milyen intézményben vagyunk? _____ (1 pont)

Hányadik emeleten vagyunk? _____ (1 pont)

MEGJEGYZŐ EMLÉKEZÉS

Három szó megisméltése:

CITROM, KULCS, LABDA _____ (3 pont)

FIGYELEM ÉS SZÁMOLÁS

Száztól hetesével számoljon visszafelé, _____ (5 pont)

vagy betűzze a VILÁG szót visszafelé

FELIDÉZŐ EMLÉKEZÉS

A korábbi három szó felidézése _____ (3 pont)

NYELVI ÉS EGYÉB FELADATOK

Megnevezés: karóra, ceruza _____ (1 pont)

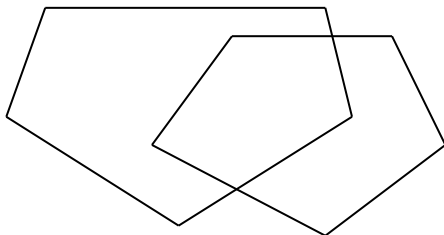
Mondatisméltés: „Semmi de, és semmi ha.” _____ (1 pont)

Hármasparancs: „Vegye a kezébe a papírt,
hajtsa ketté, és adja vissza!” _____ (3 pont)

Olvasás: „Olvassa el és tegye meg!
CSUKJA BE A SZEMÉT!” _____ (1 pont)

Írás: „Írjon le egy mondatot, kérem!” _____ (1 pont)

ÁBRAMÁSOLÁS: Másolja le az alábbi rajzot! _____ (1 pont)

ÖSSZPONTSZÁM (Maximum 30 pont) _____

A *Mini Mentál* Teszten összesen 30 pont érhető el. (Folstein et al., 1975) A 30-tól 27-ig terjedő intervallumot normálisnak tekintjük, a 26-tól 20-ig terjedőknél enyhe fokú demenciát feltételezünk, 19-től 10-ig közepesen súlyos, 9-től lefelé pedig súlyos demenciáról beszélünk.

2.2 ÓRARAJZOLÁSI TESZT

A vizsgáló kört rajzol a beteg előtt, majd megkéri, hogy az képzelje el, hogy az egy óra számlapja, és rajzolja be körbe a számokat, majd a kis- és nagymutatót úgy, hogy az óra $\frac{3}{4}$ 3-at mutasson. (Kálmán et al., 1995)

Értékelés (pont):

- 10 A számok és a mutatók helyzete pontos
- 9 A nagymutató helyzete nem pontos (pl. a 11-re mutat)
- 8 Nagyobb pontatlanság van a mutatók elhelyezésében
- 7 A mutatók elhelyezése egyértelműen helytelen
- 6 A mutatók nem megfelelőek, vagy digitális idő kijelzés
- 5 A számok összezsúfolása, keverése, sorrendjük eltévesztése
- 4 Súlyos a hiba a számsorrendben, lapon kívüli számok
- 3 A számok és a számlap nincsenek kapcsolatban, nincs mutató
- 2 Megkísérelte a feladatot, de nincs értékelhető produktum
- 1 Nem tett kísérletet a végrehajtásra

3. FELHASZNÁLT IRODALOM

- Fekete, M. (2019) Demencia és társadalmi fenntarthatóság. *Esély: társadalom- és szociálpolitikai folyóirat* 30(2):31–53.
- Folstein, M. F., Folstein, S. E., McHugh, P. R. (1975) „Mini-mental state”. A practical method for grading the cognitive state of patients for the clinician. *Journal of Psychiatric Research* 12(3):189–98. doi: 10.1016/0022-3956(75)90026-6
- Gyarmati, A. (2019) Idősödés, idősellátás Magyarországon – Helyzetkép és problémák. Hozzáférhető: <http://library.fes.de/pdf-files/bueros/budapest/15410.pdf?fbclid=IwAR1LOHE4TelOIfuSEJSlyCUEvnQVICIOzhf425yIOn2FkajkyjfbFcxknE> (letöltve: 2020. 06. 20.)
- Kálmán, J., Maglóczky, E., Janka, Z. (1995) Óra rajzolási teszt: gyors és egyszerű demencia szűrő módszer. *Psychiatria Hungarica* 10:11–18.
- Wick, J. Z., Zanni, G. R. (2006) Aimless excursions: wandering in the elderly. *Consult Pharm* 21(8):608–612, 615–618. doi: 10.4140/TCP.n.2006.608